

„Tam kde hranicami neprechádza tovar, budú prechádzať armády.“

Frédéric Bastiat

Obsah

Bakalárske štúdium na CEVRO Institut
str. 4

Nezamestnanosť v Európe
naďalej stúpa
str. 5

Odložme emócie nabok
str. 6

Dlhy rastú, ekonomika nie
str. 8

Prídavky pre všetkých?
str. 8

Umylo vám dieťa riad? Pýtajte
faktúru!
str. 9

Európska komisia otočila o
180 stupňov
str. 10

Daňový raj v Bruseli
str. 10

Ako sa Apple vyhýba plateniu
daní
str. 11

Vykorisťujem, vykorisťuješ
str. 12

Za nás potopa
str. 13

Diery, cez ktoré dýcha kapitalizmus
str. 13

Editorial

Richard Ďurana

Celé Slovensko v uplynulých dňoch upieralo oči na obrovské kvantá vody za protipovodňovými hrádzami. Niektoré oblasti Slovenska sa ocitli pod vodou, živel spôsobil veľké škody (hoci, ako píšeme v článku *Za nás potopa*, zďaleka nie také veľké ako politici svojimi nezodpovednými rozhodnutiami). Ako to už v prípade živelných pohrôm býva, začínajú sa objavovať komentáre typu: „Záplavy znižujú bohatstvo, ale aktivity, ktoré po záplavách nasledujú, zvyšujú zamestnanosť aj HDP.“

Pohromy a katastrofy sú pohromami a katastrofami preto, že neprinášajú žiadne pozitíva. Ničia materiálne hodnoty. Iste, po ich odznení dôjde k nárastu produkcie v niektorých odvetviach, ako napríklad stavebníctvo, bude to však možné len vďaka zdrojom, ktoré, aj napriek predošlým plánom, nebudú môcť byť použité niekde inde. Dovoľenka? Štúdium v zahraničí? Rekvalifikačný kurz? Nový televízor, skriňa alebo umývačka riadu? Nie, peniaze, za ktoré sa mali budúci majitelia tešiť z nových vecí alebo služieb, sa použijú na odstraňovanie škôd, ktoré zostali po povodni. Ekonomický dopad povodní je preto vždy negatívny. V *Market Finesse* sme publikovali nejednu kritiku používania HDP ako merítka bohatstva. Jedným z mnohých dôvodov je tiež neschopnosť tohto ukazovateľa absorbovať negatíva ničenia bohatstva napríklad prírodnými živlami. Chcete na Slovensku vyššie HDP a zamestnanosť? Podľa logiky vyššie uvedeného komentára nechajte pri odchode na dovolenku tiecť vodu alebo si rovno podpáľte dom.

Google, Apple, Amazon a ďalší dvíhajú tlak politikom. Amerika, ale aj EÚ, rozbehli hon na daňové čarodejnice, pardon, raje. Dôvodom je daňová optimalizácia podnikateľských subjektov – a v médiách hlavne tých najväčších. V článku *Diery, cez ktoré dýcha kapitalizmus* píšeme o tom, že ekonomický konsenzus nehovorí o tom, že máme diery pre firmy plátať, ale že dane z kapitálu – daň z prí-

jmu podnikov, daň z úroku a dividend rovno zrušiť. Znižujú totiž objem investícií a tým aj produktivitu zamestnancov. Preto tieto dane škodia práve proletariátu.

Snahy politikov tlačiť na harmonizáciu daní vyznieva úsmevne aj pri pohľade na ich vlastné daňové zaťaženie. V článku *Daňový raj v Bruseli* si potvrdíte platnosť porekadla *vodu káže, víno pije*.

Podnikatelia sú hybnou silou spoločnosti. Odhaľujú potreby a túžby spotrebiteľov, objavujú nové a hľadajú efektívne spôsoby ich napĺňania. Vytvárajú bohatstvo, zamestnávajú ľudí. Vláda si na nich spomenie zväčša len vtedy, keď jej dochádzajú peniaze, a vidí v nich zdroj dodatočných príjmov. My v INESS si uvedomujeme ich kľúčovú úlohu a tiež to, aké všemožné problémy sú spojené nielen s podnikaním samotným, ale aj jeho rozbehom. Aj preto sme sa rozhodli zorganizovať prvý ročník Podnikateľského kempu. Tucet skúsených a úspešných podnikateľov ako aj expertov na najrôznejšie oblasti podnikania sprostredkoval svoje vedomosti ale najmä skúsenosti viac než dvom desiatkam účastníkom, ktorých sme na kemp vybrali spomedzi všetkých záujemcov na základe ich podnikateľského nápadu. Report z podujatia nájdete na tejto strane dole.

Skôr, než vám obligátne poprajem príjemné čítanie, by som chcel vašu pozornosť upriamiť na článok *Odložme emócie nabok*. Venujeme sa v ňom debate o rodinnej politike, o tom, ako v nej emotívna a politická stránka víťazí nad vecnou a o nepochopenej solidarite a podstate sociálneho systému.

Prajem vám v nastávajúcich týždňoch veľa slnka,

Richard Ďurana

Podnikateľský kemp 2013

V dňoch 30.5.-2.6. zorganizoval INESS prvý ročník podujatia s názvom Podnikateľský kemp.

Podujatie, ktoré sa uskutočnilo v priestoroch bratislavského Business centra Zochova, bolo vytvorené so zámerom pomôcť ľuďom bez obmedzenia veku či vzdelania rozbehnúť ich zamýšľaný podnikateľský projekt. Zúčastnilo sa viac ako dvadsať ľudí s projektmi siahajúcimi od webových aplikácií až po pekáreň, v rôznych fázach realizácie.

Účastníci mali možnosť priučiť sa skúsenostiam od dvanástich špičkových lektorov, medzi ktorými môžeme spomenúť napríklad spoluzakladateľa firmy ESET Miroslava Trnku, popredného odborníka

na dane a odvody Jozefa Mihála, predsedu predstavenstva spoločnosti Neulogy a investora Ivana Štefunka, či riaditeľa spoločnosti Fortuna SK Mareka Bieleho (úplný zoznam rečníkov nájdete nižšie). Súčasťou každej prezentácie bola aj rozsiahla diskusia a možnosť skonfrontovať svoj nápad s názormi lektorov.

Program sa skladal nielen z prednášok na témy ako začatie podnikania, dane, či reklama, ale aj z niekoľkých workshopov, počas ktorých účastníci spolu pracovali na rozvíjaní svojich nápadov. Limitovaný počet účastníkov, inšpirujúci program a spoločné obedy či večere pomohli od začiatku

rozvíjať čulé kontakty.

Podnikateľský kemp pre účastníkov neskončil v nedeľu na obed, práve naopak – mal byť štartom k ďalšej aktivite. Pre účastníkov sme založili uzavretú diskusnú skupinu na sociálnej sieti, kde si nielen budú môcť vymieňať svoje priebežné úspechy a vzájomne spolupracovať na riešení problémov, ale je to aj priestor pre zverejnenie ich projektových míľnikov. Každý účastník vypracuje časový plán svojich podnikateľských krokov na nasledujúcich 12 mesiacov. INESS a všetci ostatní účastníci budú prítomní, ako ich budú plniť a približovať sa k úspešnému uskutočneniu svojho podnikateľského sna.

Prvý ročník tohto podujatia považujeme za mimoriadne úspešný, za čo patrí poďakovanie nielen aktívnym účastníkom a prednášajúcim, ale aj nadačnému fondu Accenture pri Nadácii Pontis, bez ktorého podpory by sa toto podujatie nemohlo uskutočniť. Mediálnym partnerom podujatia bol týždenník TREND.

Zoznam prednášajúcich:

Miroslav Trnka

Zakladateľ a spolumajiteľ softwarovej firmy ESET. Jej antivírus NOD patrí medzi najpredávanejšie antivíry na svete. V roku 2006 sa stal Podnikateľom roka, je IT osobnosť roka 2008. Za mimoriadne zásluhy v oblasti IT a šírenie dobrého mena Slovenskej republiky obdržal Rad Ľudovíta Štúra.

Jozef Mihál

Jeden z najväčších expertov na dane na Slovensku. Zakladateľ spoločnosti RELIA, ktorá sa zaoberá daňovým poradenstvom a vzdelávaním v oblasti daňovej legislatívy. V rokoch 2010 - 2012 pôsobil ako minister

práce, sociálnych vecí a rodiny, v súčasnosti pôsobí ako poslanec NRSR za stranu Sloboda a Solidarita.

Ivan Štefanko

Predseda predstavenstva spoločnosti Neulogy a investor. Zakladateľ či spoluzakladateľ viacerých firiem, napríklad Pelicantravel.com či Monogram Technologies, spoluzakladateľ frančíz EurActiv vo viacerých štátoch. Jeden z popredných anjelských investorov a expertov na start-upy na Slovensku.

Jaroslav Ľupták

Vedúci business consultingu v spoločnosti Neulogy. Venuje sa seed investíciám, zameriava sa najmä na expanziu a financovanie technologických firiem. Jeden z organizátorov StartupAwards.SK.

Vladimír Sirotko

Je predsedom Slovenskej asociácie malých podnikov a zakladateľom a riaditeľom spoločnosti Actoris System, ktorá už od roku 1990 poskytuje poradenstvo a vzdelávanie najmä začínajúcim podnikateľom, živnostníkom a rodinným podnikom.

Marek Biely

Generálny riaditeľ slovenskej pobočky stávkovej spoločnosti Fortuna. Vynikajúci krízový manažér, ktorý reštrukturalizoval českú spoločnosť Sazka.

Vladimír Slivka

Kreatívny riaditeľ reklamnej agentúry Mayer/McCann Erickson. V marketingu pôsobí 18 rokov, v minulosti pracoval v agentúrach Istropolitana Ogilvy a Wiktor Leo Burnett.

Agentúra Mayer/McCann Erickson pomáha INESS realizovať kampaň Bohatšie Slovensko.

Dávid Andrášik a Peter Demský

Managing Director a Project Manager firmy Brainvest. Brainvest je investičná a poradenská skupina, ktorá ponúka služby v oblasti project managementu, finančných analýz, financovania dlhu či znižovania nákladov.

Ján Figel

Bývalý auditor PricewaterhouseCoopers, má dlhoročné skúsenosti z automotive priemyslu. Momentálne pôsobí ako finančný riaditeľ Plastic Omnium.

Jana Štefánková

Advokátka, spolutvorkyňa portálu podnikajte.sk, ktorý sa venuje zakladaniu spoločností. Je zakladajúcou členkou Združenia mladých podnikateľov Slovenska.

Peter Kuzma

Dlhoročný podnikateľ sústavne vyvíjajúci činnosť prevádzkovanú samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku a za podmienok ustanovených zákonmi SR. Momentálne pôsobí najmä pod značkami Cronica a Lahofer.

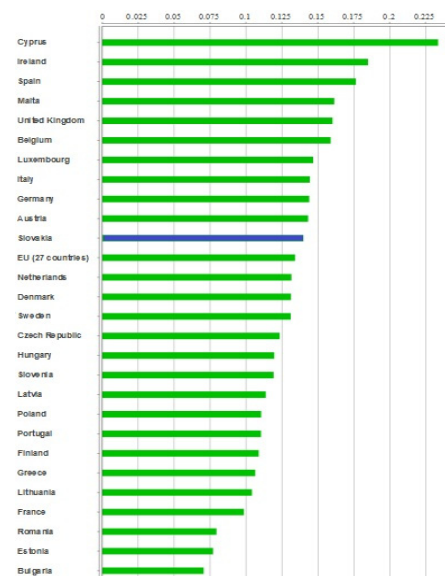
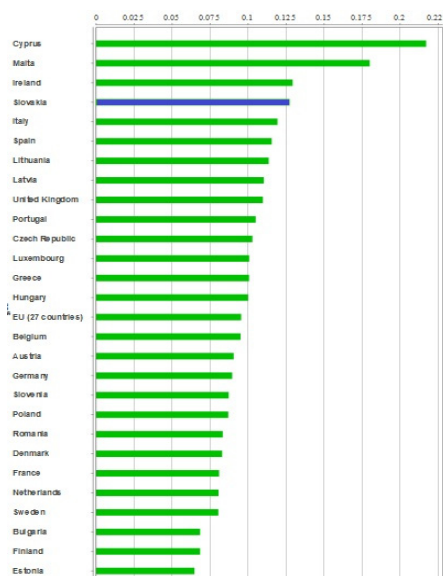
Porovnanie

Ceny elektriny

Posledné týždne sa do pozornosti médií dostali koncové ceny elektriny na Slovensku, najmä v súvislosti s problémami spoločností Slovalaco a US Steel.

Štatistiky cien elektriny Eurostatu sú pre Slovensko nepríjemné. Podľa nich je cena elektriny pre podniky (ľavý obrázok) štvrtá najvyššia v EÚ27 a najvyššia v rámci neostrovských členov. V sektore domácností (pravý obrázok) sme na tom o trochu lepšie, koncová cena je mierne nad priemerom EÚ27, ak však rátame len kontinent, opäť atakujeme popredné pozície.

Dôvodov vysokých cien je viacero, patria medzi ne vysoké dotácie na OZE, KVET, dotácie baniam (ktoré platíme v cenách elektriny), či vyššie poplatky za správu siete.

INESS Policy Notes

INESS Policy Note 1/2012 Dane ešte zvyšovať netreba (Čo chýba analýze Ódora a Horvátha) <http://goo.gl/EtbDf>

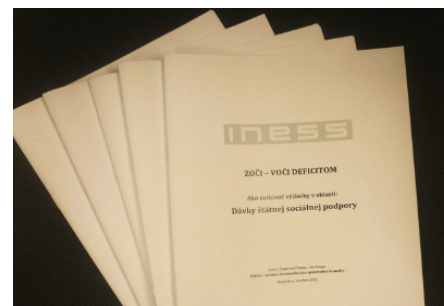
INESS Policy Note 2/2012 Reálny zmysel prísnejších STK uniká <http://goo.gl/S1FYj>

INESS Policy Note 3/2012 Penzijný systém, kam SMERuješ? <http://goo.gl/SQrls>

INESS Policy Note 4/2012 Ako znížovať výdavky v oblasti: Podpora osobnej železničnej dopravy <http://goo.gl/1JMb9>

INESS Policy Note 5/2012 Nižšími odvodmi za vyššiu zamestnanosť <http://goo.gl/lqRcY>

INESS Policy Note 1/2013 Investičné stimuly <http://goo.gl/j1bvH>

Bakalárske štúdium na CEVRO Institut

Vysoká škola **CEVRO Institut** otvára nový bakalársky odbor **Hospodárska politika**, ktorý ponúka jedinečnú možnosť štúdia prístupom k hospodárskej politike. Súčasťou programu je štúdium v zahraničí, účasť na letných školách za účasti zahraničných profesov, stretnutie s policy-maker-

mi, podnikateľmi i politikmi.

Ak sa chcete oboznámiť so spôsobom výuky a stretnúť významných zahraničných prednášajúcich, môžete sa už toto leto zúčastniť dvoch letných škôl, kde vystúpi prednášajúci z Prahy, Ohio University, George Mason University, ale tiež zástupci INESSu.

Prvou z nich je 2013 International Summer School „Classical Liberalism in Philosophy, Economics and Politics“ a druhou Liberty and Markets: What Students Need to Know. Viac o samotnom bakalárskom programe Hospodárska politika na

www.cevroinstitut.cz

Úvodní slovo rektora

Jsmo školou, která o své studenty, intenzivně pečujeme. Stavíme na individuálním přístupu, špičkových vyučujících a na výuce v malých studijních skupinách. Neustále rozšiřujeme nabídku našich oborů. CEVRO Institut si získává renomé jako kvalitní škola v oblasti práva, politické vědy, mezinárodních vztahů, ekonomie či bezpečnostní problematiky. Úspěšně se rozvíjí programy zahraničních studentských pobytů. Na školu přijíždějí přednášet zahraniční profesori, ale i úspěšní domácí a zahraniční podnikatelé.

Nabízíme elitní vzdělání v „rodinném prostředí“, což je jinde často velmi vzácným zbožím. To vše v krásném prostředí historické budovy Městské besedy v samém srdci Prahy a v malebném Českém Krumlově.

Ve svém týmu máme řadu elitních profesorů a docentů, mladé pedagogy i experty z praxe, se kterými máte možnost diskutovat aktuální otázky.

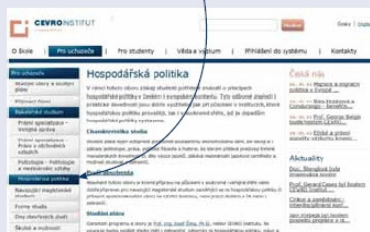
CEVRO Institut není anonymním velkoproducentem podřadných diplomů. Chceme vychovávat skutečné osobnosti! Jsme pyšní, že jsme školou soukromou; to nám zaručuje flexibilitu. Za své peníze dostáváte prvotřídní produkt. Těšíme se, že Vám, pokud se rozhodnete pro studium u nás, pomůžeme k budoucnosti a tím společně přispějeme k budování dobrého jména školy!

Váš rektor, Josef Šíma

Přihlášku ke studiu je možné podávat elektronicky, poštou či osobně na studijní oddělení školy. Zde také získáte veškeré podrobnosti o studiu. Kontaktovat nás můžete prostřednictvím emailových adres studium@vsci.cz, uchazeci@vsci.cz a na telefonních číslech 221 506 706 či 221 506 707.

Pro více informací navštivte sekci Hospodářská politika na stránkách školy www.cevroinstitut.cz

Kontaktní údaje

vysoká škola CEVRO Institut, o.p.s.
Jungmannova 17, 110 00 Praha 1
Tel.: 221 506 700, Email: studium@vsci.cz

Dny otevřených dveří:
Obvykle každou první středu v měsíci v 16.00 hod.

<https://www.facebook.com/CEVROInstitut.cz?fref=ts>

www.cevroinstitut.cz

Ekonómie – Hospodárska politika (Bc.)

Ekonómia vládne svetu. Buďte medzi tými, ktorí vládnu!

Jedinečný tým akademiků, tvůrců hospodářských strategií a úspěšných bussinesmanů, budoucnost ve světě soukromého podnikání i veřejných korporací – to vám přináší studium oboru **Ekonómie – Hospodárska politika** na vysoké škole CEVRO Institut.

Špičkoví akademici i lidé z praxe

prof. Josef Šíma
garant oboru a rektor vysoké školy CEVRO Institut
jako pedagog se věnuje zejména ekonomickým a hospodářsko-politickým tématům

prof. Alena Zemplinerová
vedoucí katedry ekonomie a managementu na CEVRO Institutu
jako pedagog se věnuje zejména podnikání, státním zásahům do ekonomiky a inovačním aktivitám podniků

Richard Sulík
ex-předseda Národní rady SR a zakladatel politické strany Sloboda a Solidarita
na naší škole vedl kurz: Problematika hospodářské politiky

Björn Lomborg
významný dánský statistik a politolog. Časopisem Time byl zařazen mezi sto nejvlivnějších lidí světa
Na půdě CEVRO Institutu vystoupil s několika přednáškami, např.: How to tackle global warming—and how not to

Lars S. Christensen
zakladatel a CEO dánské SAXO Bank
Přednáška: In Defense Of Capitalism—How Our Freedom And Future Is Threatened By The Expansion Of Government

Mojmír Hampel
viceguvernér ČNB
Přednáška: Platit, či neplatit Eurem?

Chci pracovat v bance jako analytik.

Jirka, student CEVRO Institutu

Ekonómie – Hospodárska politika

PRÁVO, POLITOLOGIE, EKONOMIE
PRESTÍŽ, VZDĚLÁNÍ A ÚSPĚCH

cevroinstitut.cz

Jazyky, zahraniční studium a stáže

- obchodní angličtina a kurzy odborné terminologie
- výuku zajišťuje renomovaná jazyková škola AKCENT IH Prague
- kromě zápočtu možnost bezplatné přípravy na některý z certifikátů
- stipendijní pobyty na partnerských univerzitách, Erasmus University Charter
- společné výukové programy a letní školy

Letní škola s Ohio University

Výborné uplatnění na atraktivních pozicích

- soukromý podnikatel
- investiční poradce
- bankovní analytik
- ekonomický analytik v domácích i nadnárodních firmách

Bc. Karina Fraňková
absolventka CEVRO Institutu a redaktorka magazínu Forbes

„Díky lidem, které jsem potkala na CEVRO Institutu, mám zajímavou práci a cestuji po celém světě.“

Výdavky štátu

Justičná akadémia

Dotácia zo štátneho rozpočtu: 677 702 eur (2012)

Počet zamestnancov: 25

Justičná akadémia je nezávislou vzdelávacou inštitúciou s celoštátnou pôsobnosťou, ktorá zabezpečuje a vykonáva vzdelávanie sudcov, prokurátorov a súdnych úradníkov. Akadémia je rozpočtovou organizáciou Ministerstva spravodlivosti SR, svoju činnosť zahájila v roku 2004.

Celkové výdavky Justičnej akadémie dosiahli v roku 2011 643 509 eur. Akadémia má 25 zamestnancov, mzdové náklady na nich dosiahli v minulom roku 238 967 eur.

Akadémia z verejných zdrojov financuje aj viac ako 90 lektorov, ktorí na nej prednášajú. V roku 2011 dala na nákup služieb vyše 100 tisíc eur, pričom najväčšou položkou v tejto kategórii boli výdavky na odmeny zamestnancov mimopracovného pomeru. Detašované pracovisko v Omšeni tiež poskytuje účastníkom vzdelávacích aktivít relaxačné služby ako masáž, sauna, bazén, či víriváňa. Ďalších 26 607 eur vynaložila akadémia na nákup potravín, ktoré sú súčasťou občerstvenia na seminároch.

Vzdelávanie je zabezpečené odborníkmi z praxe a zamestnancami vysokých škôl. Úlohy akadémie je preto možné nahradiť objednávaním si činností od verejných alebo súkromných právnických fakúlt. Je na zvážení, či je na tento účel potrebných 25 zamestnancov, či vlastníctvo rekreačného zariadenia.

Cena štátu

Jednou z každoročných aktivít INESS je zverejnenie účtu za služby štátu, v rámci ktorého vyhotovujeme bloček, na ktorom si každý občan nájde cenu zásadných položiek rozpočtu verejných financií. Uvedená cena je suma pripadajúca na jedného občana Slovenskej republiky, každý si tak môže urobiť lepšiu predstavu o tom, koľko ho štátne služby vlastne stoja.

S potešením sme prijali informáciu, že bločkom sa inšpirovali v obci **Ostrý Grúň** (okres Žarnovica) a vyhotovili svoj vlastný bloček za služby obce. Obec mala v roku 2012 **534 obyvateľov** a jej celkové výdavky dosiahli **240 753 eur**. Rozpočítané na jedného občana vyzerali výdavky nasledovne:

Z bločku sa tak môžu občania dozvedieť, že skoro polovicu ročného rozpočtu obce tvorila prevádzka úradu, školy a škôlky, ale aj to, že celkovú cenu za služby sa podarilo medziročne znížiť takmer o 20%. Rovnako obec medziročne znížila dlh, ktorý však stále dosahuje 184 eur na jedného občana.

Sme radi, že náš projekt poslužil ako inšpirácia pre zrozumiteľnejšiu prezentáciu verejných výdavkov a snád aj napomôže komunikácii občanov s miestnou samosprávou. Dúfame, že sa nápadom inšpirujú aj ďalšie obce, mestá či inštitúcie.

cenastatu.sk

ROZPOČET OBCE OSTRÝ GRÚŇ ROK 2012	
VÁS UCET ZA SLUŽBY OBCE	
POLOŽKA	CENA NA OBČANA
1 STAROSTA	37
1 KONTROLNA ČINNOSŤ A AUDIT	6
1 UČTOVNÍCTVO	5
1 PROPAGÁCIA A MARKETING	2
1 PREVÁDZKA A ÚDRŽBA BUDOV	37
1 PREVÁDZKA ÚRADU	81
1 SLUŽBY OBČANOM	10
1 VEREJNÉ OSVETLENIE	4
1 ZBER A ODVOZ ODPADU	23
1 ÚDRŽBA CIEŤ	4
1 ŠKOLKA	62
1 ŠKOLA	65
1 JEDALEN V ŠKOLE A ŠKOLKE	18
1 ŠPORT	4
1 KULTÚRA	14
1 VEREJNÁ ZELEN A DETSKE IHRISKO	4
1 SOCIÁLNE SLUŽBY	4
1 SPLATKA ÚVEROV	25
1 INVESTIČNÉ AKCIE	15
1 OSTATNÉ	31
SPOLU (EUR)	451
CENA NA SLUŽBY OBCE V ROKU 2012 BOLA NIŽŠIA O 183 EUR NA OBYVATEĽA OPROTI ROKU 2011.	
CELKOVÝ DLH OBCE V ROKU 2012 BOL 184 EUR NA OBČANA A ZNÍŽIL SA OPROTI ROKU 2011 O 32 EUR NA OBČANA.	
 WWW.OSTRYGRUN.SK	

Nezamestnanosť v Európe naďalej stúpa

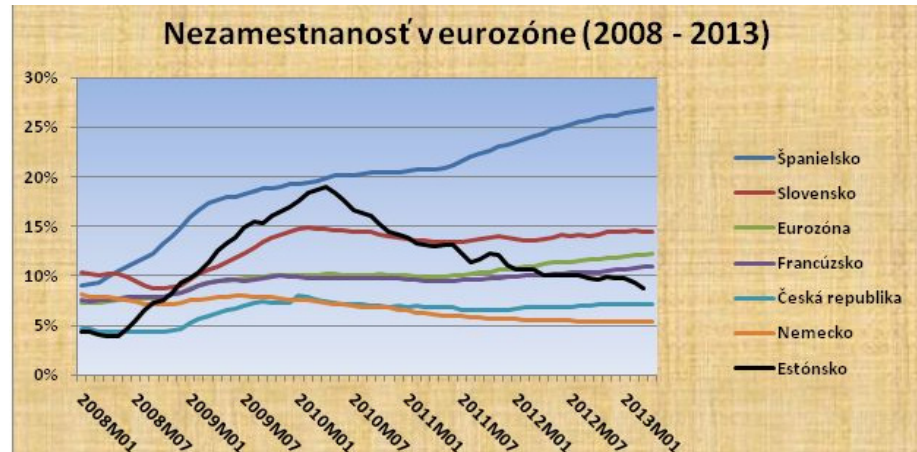
Ján Dinga

Aprílové čísla Eurostatu o vývoji nezamestnanosti v eurozóne veľa optimizmu nepriniesli. Celková evidovaná miera nezamestnanosti v 17-tich krajinách eurozóny dosiahla najvyššiu hodnotu od začiatku evidencie v roku 1995 (sezónne očistené dáta).

Nezamestnanosť na Slovensku od nového roku mierne klesla (o 0,4%), pokles je však poznačený práve sezónnymi prácami, ktoré prirodzene mieru nezamestnanosti v letných mesiacoch znižujú. Nič však nenasvedčuje tomu, že by sme mohli zmazať 5% manko, ktoré k nezamestnanosti pribudlo v roku 2009. Stále tak platí, že po „zachraňovaných krajinách“ - Grécku, Španielsku, Portugalsku a Cypre máme piatu najvyššiu nezamestnanosť v EÚ (viď tabuľka).

Pri otázke prečo sú čísla také vysoké sa nám ponúkajú viaceré odpovede: kríza? Predĺženie cyklickej nezamestnanosti, či jej preme-

na na nezamestnanosť štrukturálnu? Tak či onak, práce je v Európe málo. Alebo lepšie povedané, práce je dosť, akurát zamestnávateľia nemajú záujem na zamestnávaní ďalších ľudí.

A práve tu je pes zakopaný. Nezamestnanosť v eurozóne síce stúpa, viaceré krajiny ale vykazujú jednociferné čísla, niekde dokonca nezamestnanosť stabilne klesá. Niektoré krajiny preto zjavne robia lepšiu politiku na

podporu zamestnanosti (myslené všeobecne, nie výdavky na tvorbu pracovných miest) ako iné.

Európska komisia nedávno zvolnila prikázané tempo konsolidácie verejných financií šiestim krajinám, ktoré stále nevedia dať svoje rozpočty pod kontrolu. To potešilo napríklad francúzskeho prezidenta Hollandeho, ktorý oznámil, že šetrenie skončilo. Šetrenie, ktoré sa v Európe nikdy ani nezačalo.

Istoty alebo zamestnanosť?

Jednou z mála krajín, ktorá v Európe cez krízu skutočne osekala verejné výdavky, aby predišla zadlžovaniu, je Estónsko. V roku 2009 dosiahli jeho konsolidačné opatrenia 9% HDP (pre porovnanie, na Slovensku v roku 2011 to boli cca 3% HDP). Estónsko sa tiež môže pochváliť vyrovnaným rozpočtom a nízkym verejným dlhom. Platí, že prísna konsolidácia ide proti hospodárskemu rastu? V Estónsku nastal pokles nezamestnanosti medzi aprílom 2010 a aprílom 2011 o 9%. Kde sú tie časy, keď premiér Fico odmietal estónsky prístup, keďže sa nechcel dotknúť sociálneho štandardu ľudí.

V roku 2008 dosahovala nezamestnanosť v Nemecku a Francúzsku približne rovnaké úrovne. Dnes je úroveň nezamestnanosti vo Francúzsku dvakrát vyššia ako v Nemecku. Predtým, ako začne zvyšok Európy hromziť na Nemcov, že profitujú z krízy a eura, stojí za zmienku, že 8 miliónov Nemcov pracuje pod úrovňou francúzskej minimálnej mzdy. Francúzi uprednostňujú istoty, Nemci prácu.

Vyhovárať sa nemôžu ani Španieli. Aj keď je ich hrozivá 27% nezamestnanosť naoko problémom číslo jeden, zliberalizovať trh práce ich zatiaľ nenapadlo. A veru, bolo by kde. Španielska vláda v rámci stabilizácie trhu práce obmedzuje možnosť kontraktov na dobu určitú na 2 mesiace, resp. 6 mesiacov v prípade ľudí s vysokoškolským diplomom. Štát zároveň dohliada, aby nedošlo k obchádzaniu vo forme reťazenia kontraktov. A dohliada efektívne – nezamestnanosť mladých presahuje 50%. Mladí Španieli teda často merajú cestu buď na úrad práce, alebo do Nemecka.

Vyhovárať sa nemôžeme ani na Slovensku. S najvyššou daňou z príjmu právnických osôb vo východnej Európe a zlou vymáhateľ-

nosťou práva vytváraniu pracovných miest veľmi nepomôžeme. Zatiaľ pritom môžeme prakticky okamžite odvodovou úľavou nízko-príjmovým skupinám. Táto by znížila predraženú cenu práce a pomohla by vytvoriť desaťtisíce pracovných miest pre ľudí, ktorých v súčasnosti daňami a reguláciami preťažaná ekonomika zamestnať nedokáže.

Poučenie na záver? Trhu práce pomáha ako osekanie verejných výdavkov, tak odstraňovanie prekážok, ktoré štát v mene ochrany zamestnanca zamestnávaniu dáva. Milióny nezamestnaných v Európe totiž regulácie chránia najmä od práce, ktorú by mohli vykonávať. Pružnejší trh práce umožňuje uzavrieť dohodu medzi zamestnancom a zamestnávateľom bez zbytočných intervencií štátu. Menej peňazí pre štát navyše znamená viac zdrojov pre súkromný sektor, ktorý ich prirodzene používa aj na vytváranie nových pracovných miest. Krajiny s vysokou nezamestnanosťou (Slovenskom počnúc) tak svoje problémy nevyriešia, kým sa šetreniu a spružneniu trhu práce vyhybajú ako čert krížu.

iness.sk, 5.6.2013

Odložme emócie nabok

Radovan Ďurana

„Stredná trieda bude trpieť. Trestáte pracujúce rodiny. Na Slovensku poklesne pôrodnosť. Pracujúcim rodinám nesmieme vziať ani cent!“ Emotívna a politická stránka debaty o rodinnej politike opäť raz víťazia nad tou vecnou.

„Určite budeme zásadne proti tomu, aby pracujúcim rodinám – aby rodinám, kde aspoň jeden z ľudí pracuje, sa odoberal čo len cent.“ Týmto slovami vyjadril poslanec SDKÚ-DS Ľudovít Kaník nesúhlas s úvahami vlády škrtiť prídavky pre nadštandardne zarábajúcich. Bez ohľadu na farbu strany zrejme platí, že víťazí ten politik (prerozdeľovač), ktorý z hľadiska voličskej popularity rozdáva efektívnejšie.

Občanom, ktorí to celé platia, by niekto mohol položiť otázku: „Aj vaša rodina odvedie štátu ročne 8 400 eur. Myslíte, že by aj z vašich daní mali byť vyplácané prídavky všet-

kým, bez ohľadu na ich majetok a príjem?“ Alebo sa ich spýtať inak: „Považujete za správne, že najprv štátu odvediete 20 percent DPH a časť z nej vám štát vráti v podobe prídavkov na deti, akurát si na to vo vašom mene ďalších 10 percent požičia?“ Prípadne ešte inak: „Chcete sa podieľať na vyplácaní mesačného 20-eurového prídavku na deti pre ministrovu rodinu?“ Samozrejme, takto položené otázky by sa dali označiť za sugestívne. No tým len vyvažujú slogany politikov. Skúsme o rodinnej politike debatovať vecne.

Škrty alebo vyššie dane?

Solidarita je podpora tých, ktorí sú v núdzi, prípadne sa z nej vlastnými silami nedokážu dostať. Bez ohľadu na to, či pracujú a koľko majú detí. To však neznamená, že solidárny systém má poskytovať všetkým rovnaké dávky. Za normálnych okolností by sme viedli diskusiu, či má význam zdaňovať všetky

rodiny cez DPH, spotrebné dane, zdravotné odvody a ďalšie spôsoby, aby sme im potom tieto dane, znížené o náklady na administráciu, vrátili. Normálne okolnosti však teraz nie sú. Žijeme si nad pomery vďaka prudkému zadlžovaniu. Len tento rok bude deficit, teda rozdiel medzi štátnymi výdavkami a príjmami, vyšší ako suma, ktorú zaplatia všetci Slováci na dani z príjmov fyzických osôb. Preto dnes stojíme pred voľbou: Znížiť výdavky alebo zvýšiť dane?

Ak by sme chceli plošne škrtiť výdavky tak, aby sme ich prispôbili príjmom, museli by sme ich znížiť o 8 percent. To znamená, že na dávky na rodinnú politiku by sme nedávali 700 miliónov eur (s poisťným za matky takmer jednu miliardu), ale o 80 miliónov eur menej. To by sa dalo dosiahnuť napríklad tým, že prídavok a rodičovský príspevok

d'akujeme sme.sk

Radi by sme vám dali do pozornosti jednoduchú možnosť ako môžete **podporiť aktivitu INESS**, medzi ktoré patrí napríklad aj projekt **Plytvanie štátu** či vydávanie mesačníka **Market Finesse**.

Môžete tak urobiť zo svojho domova či kancelárie jednoducho cez darovací portál dakujeme.sme.sk. Postup je veľmi jednoduchý a časovo nenáročný.

Priamy link je uvedený nižšie. Za vašu podporu, bez ktorej by naše aktivity nebolo možné realizovať, vám vopred dakujeme!

<http://dakujeme.sme.sk/organizacia/33/iness-institut-ekonomickych-a-spolocenskych-analyz>

by klesol všetkým približne o 12 percent. Teda prídavok o 3 eurá, príspevok o 20 eur mesačne. Bolo by to prieskumné čisté riešenie, ktoré by neprinášalo žiadne dodatočné administratívne náklady. Okrem politických, pochopiteľne, lebo takýto pokles by sa dotkol približne 700-tisíc voliacich rodín.

Samozrejme, tu predpokladáme, že podobne by sa znížili aj dôchodky, platy vojakov, učiteľov, dávali by sme menej na železnice, a podobne. Plošné škrtanie celkových výdavkov je politicky nepopulárny, a nie celkom rozumný nástroj. Jeho problém spočíva v tom, že verejnú politiku aj verejné inštitúcie prinášajú rozdielnu pridanú hodnotu. Niečo iné je škrtáť na Úrade pre zahraničných Slovákov či šetriť na štátom platenej dostihovej dráhe, a iné je škrtáť na často poddimenzovaných pobočkách Sociálnej poisťovne.

Oproti plošnému škrtaniu stojí radikálne zvýšenie daní. K nemu už došlo minulý rok. Otázka je, aký priestor na zvyšovanie daní ešte existuje. Vláda zvýšila príjmy štátu o viac ako jednu miliardu eur, predovšetkým zvyšovaním odvodov, ale aj zvýšením korporátnej dane na 23 percent či doplnením 25-percentnej sadzby pre vysokopríjmových jednotlivcov. I napriek tomu zostávajúci deficit presiahne 2 miliardy eur. Zvyšovanie sadzieb, pochopiteľne, nezvyšuje príjmy štátu donekonečna.

Kombinované riešenie

Súčasná vláda, zdá sa, preferuje kombináciu týchto možností. Zvyšovanie daní sprevádza plošné škrtanie výdavkov na prevádzku, mzdy či kapitálové výdavky. K tomu by sa hádam mohli pridať aj zmysluplné štrukturálne reformy, ktorým by predchádzal audit a zoradenie výdavkov podľa priorít. Takým krokom je podľa nás aj škrtanie vo výdavkoch rodinnej politiky. To, že sa o tom dnes hovorí, možno ovplyvnila aj naša štúdia s názvom Ako znížiť výdavky v oblasti štátnej sociálnej podpory.

V nej sme upozornili na to, že zavedením testovania príjmov poberateľov je možné vo výdavkoch na prídavok na dieťa ušetriť 110 miliónov eur ročne bez toho, aby boli z jeho poberania vylúčené rodiny s priemernými a nízkymi príjmami. Zvyšovaním adresnosti a účelnosti obmedzením poskytovania dávok v tejto oblasti domácnostiam s najvyšším príjmom (príjem presahujúci 2,4-násobok životného minima na osobu), by bolo možné v rámci celého programu dosiahnuť úspory vo výške takmer 270 miliónov eur. V tom je zahrnuté testovanie na príjem pri väčšine dávok, ale aj zrušenie nezmyselných príplatkov, ako je napríklad príplatek k príspevku pri narodení dieťaťa. Takmer 300 miliónov eur, to je slušná porcia dvojmiliardového deficitu. Na porovnanie: úspory, vyplývajúce zo zlučovania úradov (ESO), sa pohybujú rádo vo v desiatkach miliónov eur.

Hranicu 2,4-násobku životného minima

prevzali z Česka, kde sa príjem poberateľov dávok už testuje. Treba však povedať, že životné minimum je na Slovensku vyššie ako v ČR, preto aj dávky bude poberať viac rodín ako tam. Rovnako je potrebné uviesť, že aj u nás sa už príjmy testujú, napríklad osobám s ťažkým zdravotným postihnutím.

Zvolená hranica je arbitrárna, nestojí za ňou žiadny matematický model, pretože inak stanovená byť nemôže. Rovnako je vždy arbitrárne stanovená definícia strednej triedy. Podľa dostupnej štatistiky príjmov domácností EU SILC by to v prípade prídavkov na deti znamenalo, že rodina s dvoma deťmi a čistým (!) príjmom 1 219 eur by už prídavky nedostala. Rovnako by ich nedostala rodina s príjmom 1 432 eur a 3 deťmi či s príjmom 1 006 eur a jedným dieťaťom. Čistý príjem 1219 eur má napríklad rodina, v ktorej obaja rodičia pracujú za hrubú mzdu vyššiu ako 800 eur. To znamená, že by jej klesol príjem o 3,5 percenta. Je zarážajúce, že niektorí komentátori hovoria o trestaní aj v prípade príjmovej hranice 2 500 eur! Hoci hovoríme o poklese čistého príjmu, tak „trestanie strednej vrstvy“ je zjavne neprimeraný termín aj po finančnej stránke.

Nepochopená solidarita

Úplne nevhodný je termín „trestanie“ z pohľadu solidarity. Ako bolo uvedené vyššie, solidárny je systém, ktorý poskytuje podporu tým, čo to potrebujú, zo zdrojov tých, ktorí ich majú relatívne viac ako väčšina spoločnosti. Tvrdenie, že dávky by mali dostávať ľudia, ktorí platia dane, je v rozpore so solidárnym charakterom sociálneho systému. Časť verejnosti považuje štát za kvázi poisťovňu: „Keď si platím poisťné, musím mať nárok na plnenie bez ohľadu na to, či ma postihla katastrofa, alebo som v zdraví zostal.“ To, že tento názor permanentne zaznieva v diskusiách, v médiách i z „pravicových“ kruhov, je dôkazom toho, že v spoločenskom diskurze dominuje paradigma opatrovateľského štátu, ktorý sa stará o blaho každého. Táto paradigma sa prejavuje v mnohých podobách. Napríklad sa tvrdí, že nedostatok lacných škôlok nie je komunitný a rodinný problém, ale zlyhanie štátu v zabezpečení nároku každého rodiča na lacnú škôlku za rohom paneláku. Je to paradigma, v ktorej splodenie dieťaťa nie je slobodným rozhodnutím rodičov s nesením všetkých nákladov (i radosť z toho vyplývajúcich), ale vytvorením daňovníka, ktorý je „výsledkom“ rodinnej politiky štátu a jeho „vlastníctvom“. Preto každé dieťa by malo dostávať podporu z verejných zdrojov. Prípadne, kto má viac detí (viac budúcich daňových poplatníkov) by mal dostávať ešte vyššiu mieru podpory či už vo forme dávok, alebo úľav.

Netreba zdĺhavo vysvetľovať, že veľký všeobjímajúci štát má svoje obrovské náklady. Aj Švédii museli v 90. rokoch čeliť veľkým problémom, čo ich prinútilo začať okresávať z domnejšej štedrosti, postavenej hlavne na

medzigeneračných transferoch. Teraz sa v týchto problémoch kúpe veľká časť Európy. Vysoké náklady prisľúbených „nárokov“ (najmä v podobe dôchodkových systémov) či plošných sociálnych a zdravotných systémov predstavujú prekážku budúceho rastu životnej úrovne či poklesu nezamestnanosti.

Je dobré mať na pamäti tieto súvislosti aj pri potrebnej reforme rodinnej politiky. Nejde totiž o izolovaný problém (o okresanie jednej dávky), ale o nastavenie sociálneho systému ako celku. Predkladané parciálne návrhy sú predovšetkým reakciou na zlý stav verejných financií a zároveň limitovanú ohotu politickej obce pomenovať existujúce problémy pravými menami.

Dostupné služby opatery deti

Aby sme predišli obvineniu, že navrhujeme akurát škrtanie, po ktorom ostane polka lesa vypálená, prikladáme návrh, ktorý podľa nášho názoru môže pomôcť mladým rodinám viac ako väčšina súčasných dávok. Vláda má bohaté možnosti, ako kompenzovať výpadok príjmov majetnejších rodín, ale aj relatívne nízku úroveň rodinných prídavkov nemajetných rodín. Viac ako finančné transfery potrebujú rodičia dostupné služby opatery detí. Škôlok je málo a povinná školská dochádzka zabezpečuje účinnú opateru detí často len na polovicu dňa.

Prvoradým krokom vlády by malo byť odstránenie množstva hygienických a kvalifikačných regulácií, ktoré bránia flexibilnému poskytovaniu opatrovateľských služieb pre deti. Pri 14-percentnej nezamestnanosti máme na Slovensku potenciálnych šikovných vychovávateľiek viac než dosť. Opatrovateľka detí by mala mať možnosť tieto služby poskytovať na základe licencie v cene minimálnych ročných zdravotných odvodov. Navyše bez povinnosti viesť účtovníctvo. Alternatívou by mohla byť dohoda o pracovnej činnosti bez limitu odpracovaných hodín. Svoje služby by opatrovateľka mohla poskytovať kdekoľvek a pre počet detí, ktorý by bol dohodnutý s rodičmi. Jedinou podmienkou by bola podpísaná, maximálne jednostranná zmluva s rodičom.

Firmy by mali mať možnosť poskytovať priestory takýmto opatrovateľkám s minimom limitujúcich kritérií. Súvisiace náklady by boli daňovo uznateľné. Pravidlá firemných škôlok by písali sami zamestnanci (rodičia vedia, čo je pre ich deti najlepšie). Firemná a prípadná verejná kontrola by akurát hodnotila súlad s týmito pravidlami. Odstránenie nadbytočných regulácií by nepochybne umožnilo vznik aj trvalých zariadení, ktoré by tak mohli byť bližšie k rodičom. Financovanie výstavby nových „nehnuteľných“ škôlok z verejných zdrojov by bolo plytvaním vzhľadom na nadbytok nehnuteľností vo vlastníctve verejnej správy, poloprázdne školy a klesajúci počet narodených detí.

tyždeň, 26.5.2013

Plytvanie

Obec Oslany kúpila z eurofondov čistiace auto za 400-tisíc eur. Oslany však majú v správe len 14 kilometrov ciest. Podobné autá nakúpili aj okolité obce. Podľa Aliancie Fair-play poskytol štát príspevok vyše 1 milión eur pre čistiace autá trom obciam, ktoré dokopy nespravujú ani 50 kilometrov ciest.

Podľa starostu Oslan bol nákup výhodný, keďže z rozpočtu naň išlo len 19-tisíc eur. Obec postupovala podľa stanovených pravi-

díel zverejnených vo výzve. Pravidlá nepožadovali uvedenie dĺžky ciest, ktoré budú mať čistiace autá na starosti.

Paradoxom je, že podľa zmluvy Oslany nemôžu prvých päť rokov použiť vozidlo na čistenie vozoviek v iných obciach, a dokonca ani na čistenie hlavnej cesty, ktorá obcou prechádza. Hlavná cesta totiž obci nepatrí. Oslany vozidlo získali v roku 2011.

Dlhy rastú, ekonomika nie

Juraj Karpiš

Ekonomika eurozóny sa scvrkáva. Menová únia je v najdlhšej recesii vo svojej histórii. Ekonomický rast už nevidela rok a pol.

Aj recesia po finančnej kríze bola kratšia. Aj keď ide skôr o tú istú recesiю, lebo po poslednom „oživení“ nenastalo výraznejšie zlepšenie v nezamestnanosti. V eurozóne je momentálne bez práce rekordných 19 miliónov ľudí.

Produkt Grécka neustále klesá neuveriteľný devätnásť štvrtrok za sebou a miera nezamestnanosti sa rýchlo blíži k 30 percentám.

Krajina má napriek vlašajšiemu bankrotu štátny dlh vyšší ako na začiatku krízy - 157 percent HDP. Horší scenár by ste v roku 2010, keď im začala Európa „pomáhať“, asi vymysleli ťažko.

Ani depresia v periférnych krajinách a recesia v jadre u európskych lídrov paniku a po-

trebnú reflexiu zatiaľ nevyvoláva.

Namiesto vyčistenia európskeho bankového Augiášovho chlieva, radikálnej deregulácie a okresania verejných výdavkov sa na potápajúcej sa lodi s čoraz nacionalistickejšou posádkou halucinuje o nových odvážnych integračných projektoch.

Francúzsky prezident François Hollande chce vytvorenie európskej „ekonomickej vlády“, spoločné dlhopisy a odstránenie daňovej konkurencie.

Je zlým vtipom, že práve on, prezident krajiny, ktorá neschopnosťou naplniť vytýčené konsolidačné ciele spravila z fiškálneho kompaktu rovnaký zdrap papiera, akým bol Pakt stability a rastu, zo zlej ekonomickej situácie viní radikálne šetrenie v eurozóne.

Nielen jemu ušlo, že verejné výdavky eurozóny medzi rokmi 2007 a 2012 narástli nominálne, reálne a aj ako podiel na HDP. A tak kým ekonomika nerastie, štátne dlhy rastú utešene.

Preto raz, keď prestanú fungovať sľuby z európskej centrálnej banky, sa poriadne šetriť naozaj začne. No už tvrdo a bez lásky.

Sme, 19.5.2013

Prídavky pre všetkých?

Ján Dinga

1617 eur. To je suma, o ktorú plánuje len za tento rok zadĺžiť vláda každú 4-člennú rodinu na Slovensku. A to aj po masívnom zvýšení daňovo-odvodového zaťaženia, s ktorým sa firmy a pracujúci vysporadúvajú od nového roku.

Aj keď sa to niekomu môže zdať pri pohľade do peňaženky zvláštne, žijeme si nad pomery. Lepšie povedané, dopriavame si verejné služby nad pomery. Na rozdiel od slovenskej rodiny totiž štát už 20 rokov miňa viac, ako od nás vyberie. Dlh, ktorý vytvára, však nesíme na svojich bedrách my.

Návrh vlády obmedziť vyplácanie rodinných prídavkov vzbudil značné kontroverzie. Všetci sa síce zhodneme, že šetriť treba, konkrétne návrhy však vždy narazia na odpor skupín, ktorých sa týkajú. Dlh ale medzičasom rastie.

V tomto roku plánuje štát minúť 27,6 miliardy eur. Napriek rečiam o šetrení narástli rozpočtované výdavky po odpočítaní vplyvu EÚ fondov o 255 miliónov eur. Minieme o vyše dve miliardy viac ako vyberieme. Na rozdiel si požičiame, dlh vzrastie. Približne tretí-

nu všetkých výdavkov tvoria dávky (najmä dôchodkové) a prídavky. Tretina verejných výdavkov teda predstavuje štátom riadený transfer z vrecka jedného občana do vrecka druhého občana. Celkom to neplatí len v prípade rodinných prídavkov. Tie totiž často končia vo vrecku toho istého občana, ktorý si ich sám platí z daní. Samozrejme po tom, čo si štát z týchto daní časť ponechá na vlastnú administratívu.

Dlhodobu platí, že štát vo svojich výdavkoch plytvá. A to sa týka aj sociálnej sféry. Sociálny systém nespadol z nebies, bol zriadený s nejakým účelom. Týmto účelom ja solidarita s vybranými skupinami obyvateľstva, ktoré často nemajú vlastný príjem – napríklad starí ľudia, chudobní v hmotnej núdzi, handicapovaní, či rodiny. Podmienkou solidarity je teda aj adresnosť, aby príspevky dostávali tí, čo ich najviac potrebujú.

Pri príspevkoch pre handicapovaných na adresnosť a solidárnosť zákonodarca pamätal. Väčšina z týchto príspevkov je naviazaná na príjmovú hranicu 3 až 5-násobku životného minima. Inými slovami, v prípade, že handi-

capovaný človek robí analytika v jednom z bratislavských biznis centier za vyše 1300 eur mesačne v hrubom, nemá nárok ani na jeden zo 17-tich príspevkov určených pre ťažko zdravotne postihnutých. V duchu solidarity a adresnosti mal totiž zákonodarcu v úmysle poskytovať príspevky len tým, ktorí nie sú schopní pomôcť si z vlastných zdrojov.

V prípade rodinnej podpory však tento princíp neplatí. Prídavky na deti, či rodičovský príspevok sa poskytujú v rovnakej výške rodine žijúcej z minimálnej mzdy, z priemernej mzdy, či z ministerského platu. Bohatšie rodiny tak síce dostávajú prídavky, mnohé z nich však boli priamo zasiahnuté zvyšovaním daňovo-odvodového zaťaženia. Štát im berie viac aj preto, aby im mohol časť naspäť vrátiť vo forme prídavkov. Samozrejme po tom, čo zaplatíme administratívu, pomocou ktorej tento transfer zabezpečuje.

Vyššie dane však nemajú dopad len na rodiny, ktoré ich pocítili na výplatnej páske. Aj chudobnejšie rodiny stále platia z potravín zvýšenú DPH, práve slabšie sociálne skupiny sa môžu stretávať s prepúšťaním, keďže

firmy majú kvôli vyšším daniam menej zdrojov na výplatu. Ťažšie sa zháňa nová práca, keďže k nám prichádzajú už len investície, ktoré podporíme investičnými stimulmi, takže zaťažujúcimi rozpočet.

Dane sa zvýšili aj preto, že rodinné prídavky vyplácame plošne všetkým. Stále to ale nestačí. Štvorčlenná rodina s dvomi deťmi v tomto roku síce dostane 554 eur na prídavku na dieťa, z daní pracujúcich rodičov však pôjde v priemere vyše 1000 eur len na úroky a správu nášho dlhu. 1000 eur z rodinného rozpočtu fuč len preto, že štát financuje aj to, čo nemusí.

V prípade, že by si štát spravil poriadok vo výdavkoch v predkrízových rokoch, mohlo byť škrtanie výdavkov kompenzované napríklad znížením DPH. Dnes sme však v situácii, keď je hlavným problémom to, aby sa oných 1000 eur z rodinného rozpočtu v krátkej dobe neznásobilo. Nejedná sa o planú hrozbu. Náklady na obsluhu nášho dlhu vzrástli za posledné 4 roky o takmer 75%, a to aj napriek výrazne nižším úrokom, než za aké si požičiavajú problémové krajiny.

Že by štát mal šetriť aj inde? Samozrejme. Nemáme na to, aby sme stavali desiatky kilometrov diaľnic každý rok. Nemáme na

to, aby sme dotovali permanentne stratové vlakové trate. Nemáme na to, aby sme aj naďalej plytvali zdrojmi v zdravotníctve. Rovnako ako nemáme na to, aby sme rodinné prídavky vyplácali plošne všetkým rodinám bez ohľadu na ich príjem či majetok.

Slovensko má stále dve možnosti. Buď si spraví poriadok vo svojich výdavkoch a bude financovať to, čo si môže dovoliť. Alebo nemusíme škrtiť nič. Španielsko či Grécko radi uvítajú ďalšieho člena klubu stratených krajín.

iness.sk, 29.5.2013

Vláda schválila

Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike (7.5.2013) - Do roku 2020 by malo na Slovensku vzniknúť tisíc kilometrov nových ciest pre cyklistov čo ročne predstavuje vybudovanie 125 km cyklotrás vo všetkých slovenských mestách. Náklady na cyklotrasy budú v roku 2014 vo výške **12 883 000 eur**, v roku 2015 vo výške **15 135 500 eur** a v roku 2016 vo výške **17 368 000 eur**.

Návrh na uzavretie Dohovoru o vzájomnej administratívnej pomoci v daňových záležitostiach Slovenskou republikou (15.5.2013) - Dohovor bol vytvorený v roku 1988 v spolupráci OECD a Rady Európy, súvisí s bojom proti daňovým podvodom a k 1. marcu 2013 ho podpísalo celkovo 44 štátov sveta. Slovenskej republike vyplýva z toho povinnosť platiť každý rok príspevok vo výške cca. **5 000 eur**.

Informácia o predložení veľkého projektu s názvom „Zásobovanie vodou, odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd v okrese Bytča“ na schválenie Európskej komisii v rámci operačného programu Životné prostredie (15.5.2013) - Ak by bol projekt schválený, predpokladá sa národné spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu vo výške **5 842 564,31 eur** a národné spolufinancovanie na strane žiadateľa štátneho rozpočtu vo výške **27 407 851,24 eur**.

Návrh zákona o pôsobnosti orgánov štátnej správy pre sprístupňovanie biocídnych výrobkov na trh a ich používanie a o zmene

a doplnení niektorých zákonov (biocídny zákon) - nové znenie (30.5.2013) - Návrh zákona rieši problematiku povoľovania biocídnych výrobkov pri uvedení na trh a uvažuje s pozitívnym vplyvom na rozpočet verejnej správy v roku 2014 o **33 500 eur**, v roku 2015 o **50 000 eur** a v roku 2016 o **70 000 eur** za predpokladu, že centrum bude zabezpečené potrebným počtom kvalifikovaných zamestnancov.

Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky o podmienkach poskytovania podpory v poľnohospodárstve formou prechodných vnútroštátnych platieb - nové znenie (30.5.2013) - Cieľom predloženého návrhu nariadenia vlády je umožniť, aby sa poľnohospodárom v roku 2013 poskytovali prechodné vnútroštátne platby, nakoľko doplnkové vnútroštátne priame platby nebudú už v tomto roku k dispozícii. V roku 2013 budú výdavky zabezpečené presunom prostriedkov z programu 090 02 08 štátna pomoc do programu 091 02 priame platby v objeme **2 500 000 eur**.

Návrh zákona o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) - nové znenie (30.5.2013) - Zvýšenie elektronizácie verejnej správy prinesie v roku 2013 výdavky vo výške **12 627 000 eur**, v roku 2014 vo výške **41 248 000 eur**, v roku 2015 vo výške **31 814 000 eur** a v roku 2016 vo výške **25 890 000 eur**. V budúcnosti po zabezpečení všetkých krokov k úplnej elektronizácii administ-

ratívnych procesov, možno očakávať úsporu rozpočtových nákladov verejnej správy.

Návrh verejnej súťaže s predmetom zákazky „Právne a ekonomické poradenstvo súvisiace so zavedením unitárneho systému verejného zdravotného poistenia v Slovenskej republike“ (30.5.2013) - Zámer zavedenia unitárneho systému zdravotného poistenia súvisí s vytvorením jednej zdravotnej poisťovne. Toto zavedenie predpokladá viaceré úkony súvisiace s negociáciou odkúpenia akcií v rámci viacerých kôl, ktorému bude predchádzať právne prešetrenie a ekonomická previerka. Predpokladá sa negatívny vplyv vo forme zníženia objemu štátnych finančných aktív o sumu **3 420 000 eur**, ktoré budú použité na vklad do základného imania Spoločnosti pre zavedenie unitárneho systému verejného zdravotného poistenia a.s..

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov - nové znenie (30.5.2013) - Celkový vplyv na rozpočet verejnej správy bude negatívny z dôvodu znovuzavedenia nezdaniteľnej časti základu dane pre účastníka doplnkového dôchodkového sporenia na úrovni **308 509 eur** v roku 2014, **1 116 036 eur** v roku 2015 a **1 939 023 eur** v roku 2016.

Umylo vám dieťa riad? Pýtajte faktúru!

Martin Vlachynský

Vlády v Európe už dávno odhalili príčinu krízy. Nie je za ňou ani rozkolísaný finančný systém (ktorému pomocou centrálnej banky a eurovalu naďalej posielame stovky miliárd), ani lacnými euroúvermi vytvorené realitné bubliny v Španielsku či Írsku, ani nezmyselné štátne výdavky.

Problémom vraj je, že neplatíme dosť daní. Vo väčšine štátov to aspoň naoko riešia zacielením na bohatých, ktorí sú predsa len mar-

ketingovo veľmi populárny cieľ. Naša vláda sa rozhodla byť originálna. Kľúčové príjmy chce vyžmýkať z dohodárov či živnostníkov. No nie len to. V rámci boja proti daňovým únikom sa rozhodla sprísniť niektoré regulácie. Napríklad proces kolaudácie – ak nepreukážete riadne zdanenie všetkých materiálov a prác na dome, neskolaudujú vám ho.

Máte paletu cementu, čo ostala svokrovi z jeho minuloročnej prerábky? Brat elektrikár

vám natiahol rozvody? Odhodlali ste sa sami si položiť dlažbu? Pekne všetko zdaníť, vy zlodeji! Takéto opatrenie by opäť zasiahlo nízkopříjmových, ktorí hľadajú pri stavbe na každé euro, aspoň tak to prezentuje ľudovo-mediálny výklad zatiaľ neexistujúceho zákona. Bez ohľadu na to, či a ako prejde, predstavuje jeden symbolický precedens.

Vláda nám hovorí, že má právo pýtať svoj podiel z plodov akejkolvek produktívnej činnos-

ti, ktorú vykonávame. Akákoľvek svojpomoc alebo vzájomná výpomoc medzi občanmi sa môže stať aj vecou štátu. V budúcnosti môže vláde napadnúť pýtať dane za okopávanie vlastnej záhradky, alebo zdravotné odvody, či priamo dohodu o vykonaní práce študenta, ak vám vaše zlaté deti umývajú riad. Jediné, čo tomu zatiaľ bráni, sú technické prekážky. Kontrolovať, kto a koľkokrát vo vašej domácnosti vysáva je nad reálne schopnosti úradníkov.

Vyššie spomínané činnosti majú pomenovanie šedá ekonomika. S týmto termínom sa v ekonomických a analytických textoch väčšinou operuje ako s niečím zlým, alebo aspoň menejcenným v porovnaní s „normálnou“ ekonomikou. Pritom sotva kto môže spochybniť, že aj pomoc bratovi na dome, či okopávanie vlastnej záhradky je užitočná produktívna činnosť. Jediný rozdiel je, že túto činnosť nehlásime štátu a neodvádza-

me z nej dane a odvody.

Nikdy nebude možné presunúť všetky činnosti zo šedej ekonomiky do normálnej. Jednoducho preto, lebo by sa nám mnohé z nich po zdanení neoplatilo vykonávať. Šedá

ekonomika nás preto nemusí trápiť, a nárast jej objemu nie je pre spoločnosť zlou správou – znamená, že sa vytvorí viac hodnôt.

Okrem aktu rozprávania sa dohľadu štátnej byrokracie nad čoraz väčšou škálou aktivít občanov treba v diskusii zdôrazniť ešte jeden zúfalo chýbajúci aspekt. Načo chce vláda vybrať viac peňazí z daní, keď nie je schopná upchať diery, ktorými tie peniaze unikajú. Rozpočet má Plachtince, VSS, web za 25 miliónov, krompáče za 270 eur a stovky iných dier. Len náš projekt Plytvanie znamenalo za päť rokov svojej existencie vyplývanie viac ako troch miliárd eur na rôzne kauzy.

Dane sa môžu zvyšovať a ich vyberanie zefektívňovať, až kým sa nepodarí podchytiť aj posledný cent v našich peňaženkách. Peňaží však bude vždy málo, pretože sa lejú do vedra, ktoré nemá dno.

iness.sk, 22.5.2013

Európska komisia otočila o 180 stupňov

Open Europe

Prvá zmienka o olivovom oleji pochádza už z 24. storočia pred našim letopočtom. Rimanovia neskôr zaviedli dôkladné opatrenia na boj s podvodnými praktikami v obchode s olivovým olejom. Na mnohých črepinách amfór (staroveká keramická nádoba) je možné nájsť otlačené nápisy alebo ručne písané štítky, ktoré zaznamenávajú rôzne informácie o produkte: kde bol olej vyrobený, názov výrobcu, hmotnosť a kvalitu oleja, kedy bola amfora zapečatená, meno obchodníka, ktorý tovar doviezol, meno cisárskeho funkcionára, ktorý tieto informácie potvrdil, a pod. Presuňme sa však o pár tisíc rokov dopredu, keď sa EÚ snaží Rimanov tromfnúť (v tomto čase sú už snád všetci oboznámení s návrhom Komisie zakazujúcim opätovné naplnenie fľašiek s olivovým olejom a jej následný obrat o 180 stupňov v tomto nariadení).

Okrem zjavne úsmevnej povahy návrhu, táto udalosť ponúka niekoľko ďalších postrehov o tom, ako Európska únia funguje. V prvom rade ide o spôsob, akým sú rozhodnutia dosiahnuté – tzv. „komitologický postup“ (viac informácií tu). V tomto prípade bol totiž návrh „vykonávacím nariadením“, čo znamená bez účasti či už národných parlamentov alebo Európskeho parlamentu. Návrh Komisie

sie bol namiesto toho prebraný len výborom expertov. Je pozoruhodné, že Komisia ani nemusí získať na podporu svojich návrhov väčšinu – stačí, že väčšina nie je proti.

Po druhé, poukazuje to na obrovský vplyv lobistov z poľnohospodárskeho sektoru, ktorí sú stále schopní úspešne tlačiť na Brusel (za zmienku stojí, že pôvodný návrh dával len podnet k tomuto zákazu, ale nenariaďoval ho). Reakcia COPA-COGECA, poľnohospodárskeho združenia, ktoré zahŕňa veľkých producentov olivového oleja, bola nasledovná: „Je absolútne neprijateľné, že Komisia takto zmenila rozhodnutie a podľahla politickému tlaku ako je tento“, vyhlásil generálny tajomník tejto skupiny Pekka Pesonen.

Lobisti sťažujúci sa na politický tlak? To znie skoro ako nová definícia irónie.

Je ale treba uznať, že Komisia dokázala uspieť aspoň v jednom zo svojich cieľov. Podľa jedného z úradníkov, „kritika bola obecná a prišla zo strany spotrebiteľov aj majiteľov reštaurácií vo všetkých krajinách EÚ.“ Tak predsa – konečne zjednotená Európa!

Súčasne však Komisia ukazuje, že prehodenie hlúpych nápadov a návrhov v Bruseli

nie je nemožné. Komisia sa totiž mohla držať svojich zbraní a ignorovať sťažnosti – koniec koncov niektoré subjekty boli v prospech tohto nariadenia (poľnohospodárska lobby, niektoré členské štáty, atď.). Zdravý úsudok ale nakoniec zvíťazil.

Jednou z ťažkostí politiky EÚ je, že príliš často trpí problémom verejnej voľby – prínos opatrení poháňaných rent-seeking aktivitami (aktivity spojené s presunom existujúceho bohatstva bez vytvorenia pridanej hodnoty pre spoločnosť) sa sústreďujú na malú dobre organizovanú skupinu (lobby poľnohospodárstva v tomto prípade), ale náklady sú rozložené na omnoho väčšej, horšie organizovanej skupine (v tomto prípade na spotrebiteľoch).

To, že Komisia povolila zvrät v tomto absurdnom zákaze nasvedčuje tomu, že dilema verejnej voľby môže byť správne vyriešená, ak sa druhá skupina dokáže dohodnúť na kolektívnom konaní.

iness.sk, 31.5.2013

Článok bol publikovaný na Open Europe Blog.

Pre INESS preložil Juraj Šuchta.

Daňový raj v Bruseli

Andrej Moravčík

Keď sa nedávno pri vzniku problémov na Cypre začali ozývať kritické hlasy z EÚ týkajúce nízkyh daní v tejto krajine, väčšina médií a aj obyvateľstva bola na strane politikov ako je Jose Manuel Barroso, Angela Merkel...

Početné výhrady politikov nielen voči Cyp-ru, ale aj voči iným krajinám, ktoré sú zaujímavými destináciami pre sídlo firiem, nás

podnietili pozrieť sa priamo tam, odkiaľ tieto výkriky zaznievajú, teda priamo do Bruselu.

Európske inštitúcie v prevažnej miere práve v Bruseli zamestnávajú približne 30 000 úradníkov. Základný mesačný plat takéhoto úradníka sa pohybuje od približne 2 300 eur pri nástupe až po 18 000 eur v prípade vysokých výkonných funkcií. Tieto platy však

nepodliehajú miestnej (napr. belgickej) dani z príjmu, ale špeciálnej dani tzv. Community tax, ktorú odvádzajú zamestnanci do spoločného rozpočtu EÚ. Táto európska daň z príjmu je progresívna a pohybuje sa od 0 % pri nízkyh príjmoch až po 45 % pri príjmoch nad 6 938 eur mesačne.

Kúzlom zdaňovania príjmov euroúradníkov

však nie je v nastavení jednotlivých daňových pásiem. Oveľa zaujímavejším aspektom je fakt, že zamestnanci EÚ dostávajú okrem základného platu množstvo príplatkov, ktoré zdaneniu vôbec nepodliehajú. Jedná sa napr. o príspevok na domácnosť, ktorého mesačná výška sa skladá zo základu 170,52 eur a 2 % zo základného mesačného platu. Ďalej príspevok na každé dieťa v rodine, ktoré nedosiahlo vek 18 rokov, je vo výške 372,61 eur a taktiež príspevok na jeho vzdelávanie vo výške 252,81 eur mesačne. Najväčším príplatkom je však tzv. „expat“ príplatok, ktorý je určený zamestnancom, ktorí prišli pracovať do európskych inštitúcií zo svojej rodnej krajiny. Tento príspevok je vo výške 16 % základného platu, minimálne však vo výške 505,39 eur mesačne.

Aby naši euroúradníci neboli zaskočení v živote určitými zlomovými momentmi, hradíme im zo spoločného európskeho rozpočtu ešte mnohé ďalšie príspevky ako sú príspevok pri presťahovaní, príspevok na dopravu, alebo hradenie dopravných nákladov jeho rodiny na zahraničnej pracovnej ceste. Tieto príplatky je potrebné teda prirátavať k základnému hrubému platu. Daň, zdravotné a penzijné odvody sa však vypočítavajú a odvádzajú iba zo základného hrubého platu. Úradníci platia ešte špeciálnu daň tzv. special levy vo výške 5,5 %, ktorej pokračovanie je momentálne otáznave. Táto daň sa nevypočítava zo základného hrubého platu, ale sa platí až po zaplatení dane. Po odčítaní dane a odvodov sa vypočíta táto špeciálna daň, ktorá tiež putuje do rozpočtu EÚ a po jej zaplatení zostane zamestnancovi EÚ čistý

Daňové pásma spoločenstva		
0,01 EUR	109,84 EUR	0,00%
109,85 EUR	1 938,92 EUR	8,00%
1 938,93 EUR	2 670,61 EUR	10,00%
2 670,62 EUR	3 060,65 EUR	12,50%
3 060,66 EUR	3 475,40 EUR	15,00%
3 475,41 EUR	3 865,43 EUR	17,50%
3 865,44 EUR	4 243,55 EUR	20,00%
4 243,56 EUR	4 633,75 EUR	22,50%
4 633,76 EUR	5 011,87 EUR	25,00%
5 011,88 EUR	5 401,91 EUR	27,50%
5 401,92 EUR	5 780,03 EUR	30,00%
5 780,04 EUR	6 170,23 EUR	32,50%
6 170,24 EUR	6 548,35 EUR	35,00%
6 548,36 EUR	6 938,38 EUR	40,00%
6 938,39 EUR		45,00%

Zdroj: Európska Investičná Banka

príjem. Aj keď sa zdajú najmä penzijné odvody dosť vysoké, netreba zabúdať na to, že zamestnanci EÚ dostávajú napokon kráľovské dôchodky, ktorých priemerná výška bola v minulom roku 4 200 eur (70% predchádzajúcej mzdy).

Podľa vyjadrení predstaviteľov únie je priemerný hrubý plat zamestnancov európskych inštitúcií na úrovni 60 000 eur ročne, iné zdroje hovoria o priemernej mzde takmer 80 000 eur ročne, s príplatkami cez 90 000 eur. Ak zoberieme do úvahy zamestnanca s jedným dieťaťom navštevujúcim základnú alebo strednú školu a ktorý poberá priemerný plat v konzervatívnej výške 5000 eur, musíme prirátavať k jeho základnému platu aj príplatky. Môže si totiž uplatniť príspevok

na domácnosť 270,52 eur, príspevok na dieťa a na jeho vzdelávanie vo výške spolu 625,42 eur a nakoniec si uplatní tzv. expat príplatok vo výške 505,39 eur. Jeho plat teda dosiahne výšku 6 401,33 eur, zdanených však bude len 5 000 eur a to rôznou daňovou sadzbou od 0 po 25 %.

Pri danom mesačnom príjme zaplatí daný zamestnanec naspäť do rozpočtu EÚ daň vo výške 653,70 eur. Špeciálnu 5,5 % daň zaplatí zo sumy 3 676,30 eur a bude vo výške 202,20 eur. Spolu teda zaplatí tento euroúradník na daniach do rozpočtu EÚ 855,90 eur. Priemerná daňová sadzba pri hrubom mesačnom príjme 6 401,33 eur (vrátane príplatkov) dosiahne výšku 13,37 %. Táto nízka sadzba je hlavne výsledkom toho, že až 23,6 % daného príjmu (v tomto prípade 1 511,17 eur mesačne) podlieha nulovej daňovej sadzbe. Na daniach z príjmu do rozpočtu EÚ odvedie tento zamestnanec iba 10 270,80 eur, kým jeho hrubý ročný plat spolu s príplatkami je 76 815,96 eur.

Ak by euroúradník z Bruselu zdanil svoj hrubý mesačný príjem vo výške 6 401,33 eur na Slovensku, zaplatil by po uplatnení daňového bonusu na daniach mesačne 1 275,63 eur, čo je 1,5 násobne viac ako zaplatí do rozpočtu EÚ. Priemerná daňová sadzba by tak pri hrubom mesačnom príjme 6 401,33 eur spolu s mesačným prídavkom na dieťa 23,10 eur dosiahla výšku 19,85 %.

Pre zaujímavosť, ak by sa bruselskí úradníci riadili belgickými daňovými zákonmi, ich plat by podliehal podobne progresívnemu zdaneniu v rozmedzí od 25 do 50 %.

iness.sk, 28.5.2013

Ako sa Apple vyhýba plateniu daní

Tim Worstall

Apple rozohral šikovnú hru pri obchádzaní pravidiel platenia dane z príjmu právnických osôb v USA:

„Apple Inc (AAPL) sa vyhol zaplateniu až 9,2 miliardy dolárov na daniach vďaka financovaniu časti 55 miliardového spätného odkupu akcií na dlh namiesto použitia offshore hotovosti, ktoré by americká vláda zdanila, odhaduje Moody's Investment Services.“

To je pomerne výhodné. Upísanie 17 miliárd dolárov v dlhopisoch im ušetrilo 9 miliárd dolárov na daniach.

Pre vysvetlenie, americké spoločnosti neplatia Spojeným štátom dane z príjmu právnických osôb zo zahraničných ziskov, ak ich ponechajú v zahraničí. Je to zložitá, ale toto je ten hlavný výsledok. Apple drží v offshoroch zhruba sto miliárd dolárov ziskov a akcionári, ktorí koniec koncov vlastnia tieto peniaze, by z nich niečo chceli. Problémom je, že daň z príjmu právnických osôb v USA je 35% a z týchto offshore ziskov boli zatiaľ zaplatené dane vo výške asi 3 - 4%, takže niečo viac ako 30% bude požadovaných daňovým

úradníkom, ak sa vrátia do USA v podobe vyplatených dividend. Takže namiesto toho si Apple požičiava v USA a používa tieto zdroje na výplatu dividend.

Hurá!

To nás privádza k obvyklej sťažnosti, ale predsa, spoločnosti by mali odvádzat daň zo

svojich ziskov. Tak prečo fandím niekomu, kto sa tomu vyhýba? Odpoveďou je daňový dopad. Nikdy to nie je firma, ktorá nesie ekonomickú záťaž dane: je to kombinácia akcionárov, zákazníkov a/alebo pracovníkov. Všeobecne pri dani z príjmov právnických osôb môžeme povedať, že je rozdelená medzi pracovníkov a akcionárov. Pracovníci dostanú nižšie mzdy, pretože zdanenie výnosov pre kapitál znamená, že tohto kapitálu je v ekonomike použitého menej. Čo zvyšuje produktivitu je kapitál a práca, zvýšená produktivita zvyšuje platy. Akcionári, samozrejme, pretože dividendy, zisk, sú výnosom kapitálu a sú zdanené.

Takže vzhľadom na to, že nezdaňujeme spoločnosť, prečo jej potom posielame daňový účet? Jednoducho preto, lebo je to praktické. Neexistuje žiaden ekonomický dôvod na zdanenie všetkých ziskov spoločnosti. Je to len o tom, že je to celkom pekná kopa peňazí, ktoré môžeme zdanit bez toho, aby sme museli obísť všetkých investorov, pracujúcich a pozbierať ich malé kúsky zisku.

To je dôvod, prečo tleskam plánu Apple. Je čoraz jasnejšie (tak ako ukazujú Google, Facebook, Vodafone, Boots a ďalší), že spoločnosti už viac nie sú pohodlným miestom pre výber daní. Sú jednoducho príliš šikovní na to, aby boli oslíkmi, z ktorých po zatrasení vypadáva hotovosť. Ak jediným dôvodom pre zdaňovanie spoločností je jednoduchosť, ne-

mali by sme v tom prestať, ak to už tak praktické nie je?

Jednoducho zrušme daň z príjmu právnických osôb úplne. Uplatňujeme na dividendy a iné investičné výnosy daň z príjmov rovnako ako na ostatné zdroje príjmov. Úloha bude splnená..

A státisíce účtovníkov a právnikov si bude musieť hľadať produktívnejšie živobytie. Hanba, čo?

iness.sk, 20.5.2013

Článok bol publikovaný na Adam Smith Institute.

Pre INESS preložila Jana Kostovčáková.

Vykorisťujem, vykorisťuješ

Ján Dinga

Jedným z najhlbšie zakorenených mýtov o trhovej ekonomike je mýtus o vykorisťovaní zamestnancov firmami a korporáciami. V zásade sa jedná o vieru, že všetci zarábame málo kvôli ziskuchtivosti firiem. Zisk firmy sa teda chápe ako akási ušlá mzda zamestnanca. Už tu sa natíska otázka, či by sme potom stratu firmy nemali automaticky chápať ako jej vykorisťovanie zo strany zamestnancov.

Ak by sme aj akceptovali zisk ako to jediné, čo podnikateľa zaujíma, k vykorisťovaniu v trhovej ekonomike jednoducho nemôže dôjsť. V prvom rade si treba povedať, že zisk je najmä indikátorom, že firma poskytuje tovary či služby, o ktoré majú zákazníci záujem. Tí totiž o jej zisku rozhodujú. Firma povzbudená úspechom v záujme budúcich ziskov preto prirodzene rozširuje výrobu, zamestnáva nových ľudí, či zavádza modernejšie výrobné postupy. V praxi úspešné firmy prispievajú aj na charitatívne účely, aby zlepšili svoj imidž v očiach verejnosti. Ziskuchtivé firmy sa preto prirodzene podieľajú na znižovaní nezamestnanosti a charite.

Mýtus o vykorisťovaní je v rozpore s každodennou realitou: v prípade, že zamestnávateľ tlačia mzdy dole, ako je možné, že všetci nezarábame minimálnu mzdu? Podľa

Štatistického úradu SR bola na Slovensku v ubytovacích a stravovacích službách minulý rok priemerná mzda 511 eur, no vo finančnom sektore či sektore informačných technológií vyše 1600 eur. V niektorých sektoroch majú preto zamestnávateľia zjavne tendenciu vyplácať ďaleko vyššie mzdy ako v iných.

Realita je taká, že ziskuchtivosť firiem paradoxne mzdovú úroveň zvyšuje. Teda za predpokladu fungujúcej trhovej ekonomiky a procesu konkurencie, ktorá je jej sprievodným javom. V prípade, že firma vypláca zamestnancovi mzdu nižšiu, než je pridaná hodnota jeho práce, otvárajú sa možnosti konkurenčným firmám tohto zamestnanca preplatiť. Konkurentom sa tak oplatí ponúknuť zamestnancovi inej firmy vyššiu mzdu aj z čisto ziskuchtivých pohnútok.

Prekážky zvyšovania miezd

Tento prirodzený trhový proces môžu zastaviť len dva javy – kartel podnikateľov a nedostatočná konkurencia. Kartel by v praxi znamenal konšpiráciu 160 tisíc slovenských zamestnávateľov, ktorí by sa spikli proti svojim zamestnancom s úmyslom nevyplácať im ich trhovú mzdu. To je celkom problém – nielen z pohľadu ich počtu, ale aj za pred-

pokladu ich ziskuchtivosti. Nič totiž nie je ziskovejšie, ako z kartelu vystúpiť, a nič stravejšie, ako z neho vystúpiť posledný.

V skutočnosti teda vykorisťovanie existuje len v ekonomike, v ktorej je jediným zamestnávateľom štát. Nemá totiž konkurenta, ktorý by jeho zamestnancov preplatil. Zamestnanci sú mu vydaní napospas a musia akceptovať čokoľvek sa im ponúka - nemajú alternatívu.

Tu sa dostávame k druhej prekážke zvyšovania miezd aktuálnej aj pre Slovensko - nedostatok konkurencie. Z nedostatku konkurencie zamestnávateľov vyplýva aj nedostatočný tlak, aby vyplácali zamestnancom väčšiu časť z pridanej hodnoty, ktorú firme poskytujú. Tento tlak však nezvyší búchanie do stola z Úradu vlády, ale len zintenzívnenie procesu konkurencie novými podnikateľmi a investormi v danom regióne.

A tak ako chrípku nikdy nevylicí igelitka liekov, ale len stáročiami overený citrón s horúcim čajom, ani investorov sem nepritiahnu europrojekty za desiatky miliónov eur, ale len nižšie dane a vyššia vymáhateľnosť práva. Bez toho sa slovenské hladové doliny nikam nepohnú.

iness.sk, 24.5.2013

Nie je nerovnosť ako nerovnosť

Tim Worstall

Mnoho z toho, čo sa hovorí, nezodpovedá realite. Prinajmenšom väčšina z toho, čo sme mali možnosť počuť o nerovnostiach, nie je pravda. Teda aspoň ak sa pozrieme na „realizované preferencie“. Nasledujúci výrok vystihuje pravdu o nerovnostiach, ktorá je všeobecne akceptovaná na ľavej časti politického spektra:

Na nerovnostiach v spoločnosti záleží, pretože ľudia posudzujú svoj ekonomický blahobyt v porovnaní s ostatnými, nie v absolútnych hodnotách.

Ak sa pozrieme na niektoré relevantné experimenty, nájdeme v nich dôkazy podporujúce túto tézu. Ak sa spýtame študentov (ktorí sú vďační respondenti prieskumov, keďže sú extrémne lacní a ľahko dostupní v prostredí, v ktorom sa ekonómia zväčša pohybuje), či by uprednostnili plat 50 000 dolárov ročne, ak by dostávali všetci ostatní 25 000, alebo 100 000 dolárov ročne, ak

by mali ostatní 200 000, tak by prevažovala skupina uprednostňujúca nižšiu absolútnu, ale vyššiu relatívnu sumu. Môžeme sa tiež zamyslieť nad možnou príčinou tejto preferencie: vyšší sociálny status zaistiť mužovi vyšší záujem žien.

Táto skutočnosť je však založená na tom, čo ľudia tvrdia. A jednou z ekonomických práv známu ako „realizované preferencie“ je, že by sa nemalo brať za bernú mincu to, čo ľudia tvrdia, ale to, čo naozaj robia.

O tejto záležitosti ohľadom relatívneho a absolútneho príjmu máme k dispozícii veľký zdroj dát – imigrantov. Môžeme pozorovať výrazný tok imigrantov z chudobných krajín do bohatých, čo značí, že ľuďom zjavne záleží na ich absolútnych príjmoch. A čo viac, imigranti z chudobných krajín zväčša nepatria k tým najchudobnejším v krajine ich pôvodu. Do Bradfordu neprichádzajú bangladéšski bezzemkovia. Tí totiž jednoducho nemajú dostatok zdrojov na presun a začiatok novej existencie. Imigrantmi v bohatých krajinách sú prevažne ľudia, ktorí sú v ich domovských (chudobných) spoločnostiach relatívne vzdialenejší od dna, pričom po presune začínajú opäť od dna v príjmovej a dokonca aj

sociálnej stratifikácii.

Čo teda vo svete reálne vidíme, sú desiatky miliónov ľudí snažiacich sa znížiť svoj relatívny blahobyť, blahobyť v rámci spoločností, v ktorých žijú, a naopak zvýšiť svoj absolútny príjem a blahobyť.

Táto skutočnosť je v rozpore s výskumami deklarovaných preferencií amerických

študentov. A ako vraví teória realizovaných preferencií, v prípade rozporu medzi tým, čo ľudia tvrdia, a tým, čo naozaj robia, treba dať väčšiu váhu ich skutočným činom.

Z hore uvedeného vyplýva, že relatívny blahobyť a príjmy sú značne menej významné, než sa tvrdí. Neznamená to, že nie sú vôbec dôležité, ale faktom ostáva, že ak ľudia vymieňajú nižšie relatívne príjmy za vyššie

absolútne, tak naozaj nemožno tvrdiť, že iba relatívne príjmy sú tým, na základe čoho uvažujeme a robíme rozhodnutia. Predpoklad zlyhal, lebo skrátka nie je pravdivý.

iness.sk, 15.5.2013

Článok bol publikovaný na Adam Smith Institute.

Pre INESS preložil Roman Ujbányai

Za nás potopa

Martin Vlachynský

Veľká voda sa stala aspoň dočasne najnavštevovanejšou atrakciou Bratislavy.

Zdá sa, že väčšie škody u nás nenarobí, ale príroda opäť pripomenula hlavnému mestu, že nie len na východe vie spôsobiť problémy.

Štát ide po siedmich rokoch opäť privatizovať Cargo (oficiálne to vláda nazýva "vstup partnerov"). Ako tieto dve veci súvisia? Na skvelú demonštráciu toho, či vie väčšie škody napáchať prírodný živý alebo zlé politické rozhodnutia.

Ak sa nestane nič nepredvídané, škody z aktuálnych dunajských povodní sa budú u nás rátať v rádoch miliónov eur. Bolo aj horšie, v auguste 2002 spôsobil Dunaj na Slovensku škody za 50 miliónov eur. Najväčšie škody krajina utrpela v júli 1999, keď povodne

spôsobili škody za zhruba 150 miliónov eur.

Keď nová vláda v roku 2006 zastavila privatizáciu Carga, Slovensko prišlo o príjem 520 miliónov eur, čo bola dohodnutá cena. Ostalo nám miesto toho síce Cargo, ale cena tejto prudko stratovej firmy sa každým rokom

prepadala, až dosiahla dnešnú úroveň, ktorá dosahuje mínus niekoľko sto miliónov eur. Záporné hodnoty z toho dôvodu, že dlhy dosahujú podstatne viac, ako je hodnota firmy.

Aj v prípade „vstupu strategického partnera“ príde k odpredaju len tých ako-tak funkčných častí firmy a príjmy nepokryjú pôžičky, ktoré štát (áno, tejto stratovej firme sme požičiavali my, daňoví poplatníci) bude musieť vo zvyšku firmy odpísať.

Slovenský rozpočet tak týmto politickým rozhodnutím (ktoré nič nezmenilo, len privatizáciu odsunulo) prišiel o niekoľko stoviek miliónov eur príjmov.

Nemal by sa premiér preletieť vrtuľníkom skôr nad nákladnými depami?

iness.sk, 6.6.2013

Diery, cez ktoré dýcha kapitalizmus

Juraj Karpiš

Spoločnosť Apple sa úspešnými trikmi za využitia medzier v daňovej legislatíve vyhľadani z príjmu vo výške 13,8 miliardy dolárov, za čo sa na nich zniesla celosvetová vlna hnevu.

Rovnaký názor majú v Európskej únii, kde sa naplno rozbehol hon na daňové čarodejnice. Treba zaplátať diery v zákonoch, kade legálne unikajú daňové príjmy. Pripomína to snahu gazdu z husi, ktorá už tak skapína na podchladenie, ešte oškľbať nejaké to pierko. Argumentovanie spravodlivosťou je zo strany európskych byrokratov trochu pokrytecké. Sami totiž využívajú európskymi zmluvami garantované špeciálne daňové privilégia. Tak napríklad zamestnanci Európskej komisie a parlamentu, ktorí dostanú za svoju prácu v čistom niekedy aj viac ako 100 tisíc eur ročne, zaplatia z tohto príjmu maximálnu daň vo výške 12% (na druhý pohľad je Bruselský daňový raj trochu komplikovanejší). Čo by za takúto sadzbu dali slovenskí podnikatelia. V dani z príjmu právnických osôb už nechvalne vedieme v celej východnej Európe, tromfli sme aj Švédsko. V nasledujúcich pár rokoch preskočíme v tomto ukazovateli odpudivosti podnikateľského prostredia, vďaka naplánovanému znižovaniu, aj Fínsko, Dánsko či Veľká Británia.

Snaha politikov oškľbať podniky vytvárajú

úce hospodársky rast a pracovné miesta je počas extrémne dlhej recesie a rekordnej nezamestnanosti naozaj pozoruhodná. Zdaňovanie kapitalistu a jeho kapitálu je v kolektíve socialistických a populistických politikov veľmi obľúbené. Z vyvlastnenia často nenávidenej menšiny úspešných a bohatých ľudí či neosobných firiem sa bežnému voličovi slza z oka nepustí.

Napriek podozrivému tichu ekonómov pri tejto politickej debate však ekonomická veda považuje zdanenie kapitálu za chybu. Nie, že by ostatné dane hospodárskemu rastu prospievali, no zdaňovanie výnosov z kapitálu je z hľadiska bohatstva spoločnosti asi ten najhorší spôsob financovania verejných výdavkov. O tom, že optimálna výška zdanenia úroku, príjmu a dividend je 0 % panuje pomerne široký ekonomický konsenzus. Dane z kapitálu v dlhodobom horizonte zásadným spôsobom deformujú produkčnú štruktúru ekonomiky a tým znižujú veľkosť napečeného koláča, o ktorý sa delia zamestnanci, kapitalisti a štát. Chamley-Judd teorém nemožnosti prerozdelenia hovorí o tom, že v dlhodobom horizonte každá daň uvalená na kapitál v konečnom dôsledku potrestá nižším príjmom proletariát. Zamestnanci totiž k vyprodukovaniu hodnoty na svoje mzdy potrebujú práve vďaka dani scvrkávajúci sa

kapitál. Vo svete rastúcej produktivity by ten čo chce pomôcť pracujúcemu ľudu mal naopak skôr dotovať, ako zdaňovať.

Ekonómia tak dáva politickú diskusiu o nutnosti pozatvárať všetky daňové medzery trochu do perspektívy. Nie plátať diery, ale daň z príjmu firiem rovno zrušiť. No existencia možnosti vyhýbať sa likvidačným daniam má aj politické dôsledky. „Čo je to daňová diera?“ spýtal sa na konferencii v roku 1951 v Západnej Virginii ekonóm Ludwig von Mises. „Výnimky v našom zákone o dani z príjmov nie sú dierami. Džentlmen, ktorý sa sťažoval na diery v dani z príjmov... implicitne vychádza z predpokladu, že každý príjem cez nejakú hranicu by mal byť skonfiškovaný a to, že sa tento ideál zatiaľ nepodarilo dosiahnuť, nazýva dierou. Buďme vďační za to, že ešte stále existuje niečo, čo tento čestný džentlmen nazýva dierami. Vďaka takýmto dieram, je táto krajina ešte stále slobodnou.“

.týždeň, 26.5.2013

Konferencia Miasta 2.0+ v Poznani

án Dinga z INESS sa na pozvanie organizácie Projekt: Polska zúčastnil konferencie Miasta 2.0+ v poľskej Poznani.

Konferencia sa uskutočnila 17. a 18. mája. V posledných rokoch došlo v mnohých krajinách k vývoju aplikácií a výskumu zameraného na využitie internetovej komunikácie v mestskom plánovaní a riadení miest.

Predmetom konferencie boli prednášky a diskusie využitia moderných technológií pre budúci rozvoj miest. Ján Dinga na konferen-

cii vystúpil s príspevkom o anglickej verzii projektu INESS Cena štátu a hovoril tiež o vizualizačných nástrojoch, ktoré v rámci projektu používame pri prezentovaní dát.

Partnerom podujatia bola Friedrich Neumann Stiftung für die Freiheit. Konferencia sa uskutočnila v historickej budove Arkadia na námestí Slobody.

Efektívny sociálny dialóg

Radovan Ďurana z INESS sa zúčastnil panelovej diskusie na odbornej konferencii organizovanej Asociáciou zamestnávateľských zväzov a združení (AZZZ).

Na podujatí, na ktorom sa dňa 14.5.2013 zúčastnili aj minister hospodárstva Malatin-ský, minister spravodlivosti Borec, a viac ako 100 ďalších účastníkov, komentoval politiku štátu vo vzťahu k podnikateľskému prostre-diu a znižovanie administratívnej záťaže.

Vo svojom príspevku sa vyjadril k nasledujúcim bodom:

1) Zvyšovanie kvality podnikateľského prostredia nie je prioritou súčasnej vlády

Tá totiž k podnikateľskému sektoru neprístupuje ako k tvorcovi bohatstva a zamestnanosti, ale rozdeľuje firmy na podnikateľov a

podnikavcov. Podnikatelia sú tí, ktorí zamestnávajú stovky zamestnancov a platia vysokú daň z príjmu (napr. banky, veľké IT firmy, automobilky). Je to starý pohľad na ekonomiku, ktorý sa dá zjednodušene popísať predstavou, že človek je celý život zamestnancom jednej spoločnosti. Prejavuje sa aj vo vysokej ochote investičnými stimulmi podporovať zavedené, veľké spoločnosti.

2) Skvalitňovanie legislatívneho procesu

AZZZ aj Ministerstvo hospodárstva pracujú na kvalitnejších doložkách dopadov, tzv. regulatory impact assesment (RIA). Zároveň sa uvažuje o vytvorení orgánu, ktorý by mohol v prípade nekvalitného spracovania RIA zastaviť legislatívny proces. Minister Borec v tejto súvislosti spochybnil takúto právomoc, že kto by si trúfol napríklad zastaviť návrh zá-

kona na obmedzenie daňových únikov. Myslím si, že dobrým východiskom z tejto neistoty je zavedenie používania Sunset clause/sunset provision. To znamená, že regulácie, zákony, opatrenia, či inštitúcie sú zriaďované na dobu určitú, a nie automaticky na dobu neurčitú (väčšinou natrvalo). V praxi to znamená, že garant zákona, ktorému má vypršať platnosť, musí aktualizovať RIA, čiže dokázať a kvantifikovať, že trvanie zákona (či inštitúcie) je naďalej potrebné, a iné riešenie, ako zabezpečiť danú službu (naplnenie cieľa) neexistuje. Nutnosť pravidelne dokazovať potrebnosť regulácií a inštitúcií, by nepochybne viedlo k postupnému poklesu ich počtu (za predpokladu, že by sa k tejto povinnosti nepristupovalo len formálne, tak ako dnes k doložke dopadov).

Richard Ďurana na TEDx o duševnom vlastníctve

Richard Ďurana z INESS prednášal na TEDx Banská Bystrica dňa 11.5. 2013 o dôvodoch, prečo duševné vlastníctvo v podobe ako ho poznáme dnes bude musieť prejsť zásadnou revíziou.

Zároveň načrtnol možnosť sveta bez patentov a copyrightov ako alternatívy, ktorá problém vzácnosti nevytvára ale rieši. Súčasný koncept duševného vlastníctva podľa neho trpí viacerými nedostatkami, ktoré ani najpružnejšia reakcia zákonodarcov nedokáže odstrániť a patenty a copyrighty inovácie a tvorivosť nepodporujú, ale brzdia.

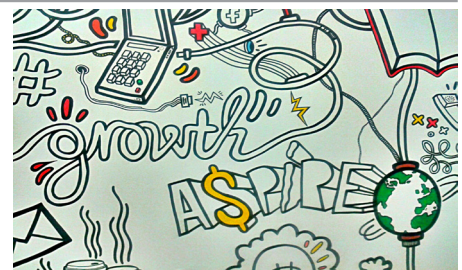
Start Up Advocacy Summit v Londýne

Martin Vlachynský z INESS sa na pozvanie zúčastnil v dňoch 23.5.-24.5. Start Up Advocacy Summit v Londýne.

Podujatie bolo stretnutím niekoľkých desiatok zástupcov európskych start-up združení, think tankov a občianskych združení, zameraných na podporu mladých podnikateľov. Účastníci si vypočuli niekoľko prednášok na tému inovačné mladé firmy a ich podpora.

Súčasťou bolo aj niekoľko diskusií a okrúhlych stolov na témy ako neutralita internetu, duševné vlastníctvo či migrácia talentov.

Podujatie sa v priestoroch Campusu spoločnosti Google uskutočnilo pod záštitou The Coalition for a Digital Economy (Coade), neziskovej organizácie, ktorej cieľom je podporiť britskú start-up scénu.

Pro/Anti Market

PRO MARKET

Kde úradník vymýšľa, súkromník koná

Dve nenápadné správy prebehli pred nedávnom slovenskými médiami.

Tá prvá bola o americkom operátorovi FreedomPop, ktorý chce ponúkať volania a SMS zdarma – bez paušálov, kreditov či reklám. Využíval by na to existujúcu 3G sieť na ktorú by postavil čisto dátové hovory. To by mu malo umožniť výrazne stlačiť náklady. Príjmy sú plánované z predaja doplnkových služieb ako je viac voľných minút či dát. Základný balík zdarma ponúka 200 minút hovorov, 500MB dát a nekonečne správ. Operátor plánuje spustiť služby na konci leta. V Európe zatiaľ Brusel špekuluje, ako operátorom (ktorým oligopolné postavenie zaručujú jednotlivé štáty obmedzeným vydávaním licencií) nanútiť také ceny, aké si predstavuje.

Druhou bola správa zo Slovenska – na nových navigáciách istej značky je možné využívať príjem aktuálnych informácií o dopravných obmedzeniach na cestách. Tá sa

získuje automaticky monitoringom plynulosti pohybu zazmluvnených vozidiel, nie je teda treba nikam volať ani vkladať údaje.

Užívatelia mobilných zariadení so systémom Android podobnú službu poznajú už dlho. Google monitoruje prejazd áut na základe vyhodnocovania pohybu užívateľov Google maps a v niektorých krajinách aj využíva aj cestné senzory, alebo zazmluvnené autá. Takto vie poskytovať nielen aktuálne informácie o hustote premávky, ale na základe existujúcej štatistiky aj predikovať vývoj premávky.

Pritom slovenská vláda plánuje vybudovať Národný systém dopravných informácií s prakticky totožnou úlohou. Ten má stať ďalších poplatníkov záhradných 150 miliónov eur (viac ako dvojnásobok toho, čo plánuje vláda vybrať vyššími odvodmi na živnostníkoch, respektíve viac ako plánuje vybrať zodvodením dohodárov).

Stačí ponechať priestor na inovácie a súkromné iniciatívy rýchlo začnú naplňovať sny úradníkov. Mnohé veci sa dajú robiť dobrovoľne, s menšími nákladmi a hlavne, platenými z peňazí súkromných investorov. Na zabitie inovácií pritom netreba veľa. Už samotná iniciatíva štátu vybudovať konkurenčný projekt z daní stačí. Súkromný investor, ktorý musí bojovať o zákazníkov, nemôže konkurovať štátnemu projektu, ktorý si príjmy bezpráčne zabezpečí z daní a tak sa do ničoho radšej ani nepustí.

ANTI MARKET

Zelenú energiu áno, ale nie lacnú!

Produkcia elektriny z obnoviteľných zdrojov je jedným z leitmotívov bruselskej politiky.

Spoznávame to nielen neustále rastúcim počtom solárnych panelov na našich strechách, ale aj rastúcimi účtami za elektrinu. Obnoviteľné zdroje energie sú totiž pekne drahé a výroba elektriny z nich nie je v trhových podmienkach ekonomická. Preto sa producenti dotujú špeciálnou sadzbou, ktorá sa potom účtuje všetkým spotrebiteľom elektriny pod krycím menom tarifa za prevádzku systému.

Podobná situácia je aj v iných európskych krajinách. Nečakane prudký rozvoj štedro zadotovaných solárnych elektrární pred pár rokmi zamotal hlavu českej vláde a dokonca aj tradične zelení Nemci začínajú reptáť nad cenami elektriny. Jednoducho, solárne panely sú drahé a niekto to musí zaplatiť. Ale čo by sme neurobili pre matičku prírodu, to je predsa to hlavné?

V tom prípade je však nepochopiteľný aktuálny krok Bruselu. Ten obvinil Čínu, že predáva solárne panely do Európy pod nákladmi (teda vykonáva tzv. cenový dumping) a rozhodol sa uvaliť na ne 11,8% clo, ktoré má v prípade, že Čína s dumpingom neskončí, narásť až na 47,6%.

Čítate dobre. Čínski pracujúci sa vraj rozhodli zadotovať výrobu solárnych panelov (alebo to len dokážu lacnejšie ako my) a prispieť tak k plneniu environmentálnych cieľov v Európe a zároveň spomaliť nárast cien elektriny pre európskych spotrebiteľov. Miesto toho, aby sme na ďaleký východ poslali ďakovnú delegáciu, zaviedli sme na nich clo.

Argumentom je to, že lacné solárne panely z Číny škodia európskym producentom. A sme doma – hlavným cieľom „zelenej“ politiky nie je dosahovať nejaké environmentálne ciele, ale zaistiť biznis pre vybrané skupiny producentov rôznych „zelených“ tovarov a služieb, samozrejme na úkor nás všetkých, ktorí sme zákonom nútení ich nakupovať.

Okrem toho, že zavedenie ciel na solárne panely spôsobí zvýšenie ich cien a ďalej predraží elektrinu, bude mať ešte jeden vážnejší dôvod – môže rozpútať obchodnú vojnu. Čína už ohlásila, že preskúma dovozy európskeho vína.

JURAJ KARPIŠ: EKONOMICKÝ VÝZNAM ZLATA AKO KOMODITY S MONETÁRNYM DOPYTOM

Prečo rástla cena zlata posledné desaťročie? Možno považovať zlato za peniaze? Je zlato v bubline?

Odpovede aj na tieto otázky hľadáme v publikácii Ekonomický význam zlata ako komodity s monetárnym dopytom, ktorú si v INESS môžete zakúpiť za 3,99 eur.

PHILIPP BAGUS: TRAGÉDIA EURA

Slovenské vydanie: (c) TRIM Broker a INESS

Rok 2011, 160 strán

Knihu si môžete za cenu 9,50 Eur zakúpiť v INESS alebo v obchode vo vašom meste.